

DOKTORENS BORD

HJÆLP TIL HVEM?

Perspektiver på forebyggelse i peersupportfora for ikke-udøvende pædofile

MIKKEL RASK PEDERSEN

Hun sagde, jeg ikke var en pædofil, fordi jeg aldrig har begået et overgreb. Hun sagde, pædofile er monstre, der kun ønsker at gøre børn fortræd (anonym bruger, Virtuous Pedophiles forum. Oversat fra engelsk).

Hvordan er man ikke-udøvende pædofil? Er det overhovedet muligt? Mange tror, at alle pædofile begår overgreb på børn, men flere pædofile både ønsker og formår at leve med pædofile tanker uden at begå kriminalitet. Hvis vi som samfund vil styrke en tidlig forebyggelse af overgreb, skal vi blive bedre til at hjælpe de mennesker til fortsat at leve sådan. Det var et af hovedargumenterne, da jeg den 2. oktober 2023 forsvarede min erhvervs-ph.d.

Men hvordan lærer man egentligt at *hjælpe* pædofile, hvis problemer notorisk er forbundet med frygt, straf og had? I min afhandling har jeg fulgt online peersupportgrupper etnografisk for at forstå, hvordan pædofile selv italesætter deres ønsker og behov for hjælp.

Online peersupportfora som spændingsfelt

Stigmatisering af personer med pædofile tanker fører for mange pædofile til et liv i social isolation og med massiv mistriksel. Dette øger ikke kun deres behov for at få hjælp, men skaber samtidigt høje barrierer for, at de tør søge den. Online peersupportfora for pædofile kan etablere anonyme fællesskaber, hvor brugere kan hjælpe og støtte hinanden i, at de kan vælge at leve uden at begå overgreb. Den samme type fællesskaber kan derimod også støtte og validere fortællinger om, at der intet forkert er i at begå overgreb, og at børn for eksempel ikke tager skade af det. Tidligere forskning på området viser derfor ikke entydigt om peersupportfora styrker ikke-udøvende adfærd eller det modsatte. Spørgsmålet om, hvorvidt peersupportfora forebygger eller eskalerer overgreb, står altså stadig åbent.

Logo fra det online peersupportforum Virtuous Pedophiles, der hjælper pædofile til at tro på, at de kan leve værdigt liv uden at begå overgreb.

Kriminel eller patient?

Donna Haraways bog *Staying with the Trouble* (2016) har været et centralt værk for min undersøgelse af peersupportforas modstridende potentiale. Jeg argumenterer for, at vi ikke behøver at starte med at „løse“ problemerne og definere, hvad der gør metoden enten fordelagtig eller uhensigtsmæssig i forhold til forebyggelse, men i stedet undersøger, hvad der gør den svær at forstå.

Emilie Gomart beskrev i 2002, hvordan stofmisbrugere i Frankrig eksisterer i et dualistisk spændingsfelt mellem „kriminel“ og „patient“, der strukturerer, hvordan problemet tilgås forskelligt. Skal stofmisbrug for eksempel reduceres gennem hårdere lovgivning og kontrol eller gennem hjælp og støtte? Online peersupport er udtryk for lignende dualistiske spændinger. Problemet ved at forstå peersupport er nemlig, at der opereres med to forskellige typer af hjælp: Den ene handler om, hvordan peersupport kan forebygge overgreb på børn ved at stoppe mulig kriminel adfærd; den anden handler om, hvordan peersupport kan hjælpe og støtte ikke-udøvende pædofile i at få det bedre. Med andre ord, „problemet“ ved peersupport starter ikke ved metoden i sig selv, men at der er to forskellige tilgange til den. Her forsøger pædofile nemlig at skabe mening i et liv med massivt stigma for at hjælpe sig selv, mens størstedelen af al forskning i stedet undersøger, hvordan peersupport kan regulere kriminel adfærd og hjælpe børn.

Situeret viden

„It matters what stories make worlds, what worlds make stories“ (Haraway 2016:12).

Hvorvidt online peersupportfora bør bruges for at stoppe overgreb og/eller hjælpe pædofile, er politiske spændinger, vi kan bruge til at undersøge pædofiles peersupportpraksisser som en politisk situeret viden (Haraway 1988). Når vores mål således ikke er at prøve at sortere og evaluere peersupport, kan vi i stedet repræsentere brugernes perspektiver til at vise relationer mellem samfund, peersupport og pædofile. Dette giver en ny viden om forebyggelse og dermed mulighed for at skabe et nyt blik på et traditionelt forebyggelsesregi som mere end et præventivt værktøj, men i stedet kan det forstås som en social teknologi, der er med til at forme, hvordan pædofile ser sig selv og deres muligheder. Peersupportfora er interessante for forebyggelsen af overgreb på børn, fordi dets anonyme og lettilgængelige struktur gør, at pædofile tør tale om deres problemer. Men at anonymitet og digital tilgængelighed er en nødvendighed for at tale om problemer, viser også, at peersupport ikke behandler problemer i et socialt vakuum, men med sociotekniske relationer til en politisk virkelighed. En virkelighed, hvor „patienter“, der vil hjælpes, må mødes online i anonymitetens skygger, og hvor „kriminelle“ kommer på forsiden af avisen.

Vi behøver altså ikke at kunne svare på, hvordan peersupport faktisk virker, for at forstå problematikken i forhold til forebyggelse. Vi kan blot starte med at tænke på, hvorfor det er så svært at svare på. Når vi gør det, ser vi, at hvis vi ikke lærer at tænke pædofile som patienter i samfundet fremfor kriminelle, bliver det ved med at være svært at svare på for dem også.

Note

Forsvar 2. oktober 2023. Institut for Kommunikation og Kultur, Aarhus Universitet.